1. Bölüm
Masonluk Nedir?

"Masonluk" ne demektir?

Masonluğun tek bir tanımı yapılacak olursa, eksik kalır. Bunun için, birkaç tanımını art arda vermek gerekir.

- Masonluk, kendine özgü bir kuruluşu ve bir örgütlenme şekli olan sosyal içerikli bir kuruluştur.
- Masonluk, olgunlaşma ve yetkinleşme yolunda ilerlemek isteyen, buna çalışanlar için düşünsel ve töresel, hümanist nitelikli bir kurumdur.
- Masonluk, tüm insanların ve tüm toplumların barış ve mutluluğunu amaçlayan, bu amaç doğrultusunda benimsenmiş ilkeler üzerine kurulu, evrensel bir dünya görüşüyle bireylerin bu yolda ilerlemelerini sağlamaya çalışan bir sistemdir.
- Masonluk, akıl verilerine dayanarak ve bilgelik yoluyla gerçekleri yoluve sanatıdır.
- Masonluk, amaçlarının gerçekleştirilme yoluna girmesine gönül vermiş, bu doğrultudaki ilkeleri içtenlikle benimsemiş, her biri "mason" olarak anılan kişilerin topluluğudur.

Fakat Masonluk tek başına bunlardan hiçbiri değildir; bunların hepsi hatta çok daha fazlasıdır.

Mason ve Masonluk başka anlamlara da gelmez mi?

Salt mason sözcüğü, Batı dillerinde "duvar ören kişi", "inşaatçı", "yapıcı" gibi anlamlara gelir. Türkçedeki mason sözcüğünün Batı dillerindeki karşılığı, genellikle, önüne "özgür" (hür) anlamına gelen bir sıfat eklenerek verilir. (İngilizcede "freemason", Fransızcada "franc-maçon", Almancada "Freimaurer") Nitekim Türkiye'deki Masonluğun bir kanadında "hürmason" terimi de kullanılır. Bunun karşılığında eskiden dilimizde bir dönüştürme olarak "franmason" ve "farmason" sözcükleri de kullanılmıştır. Fakat Türkçede "Masonluk" ya da "mason" sözcüklerinin bir başka anlama gelmeyişi, bunların önüne bir de sıfat getirilmesini gereksiz kılmaktadır.

Masonluğa bir olumsuz önyargı ile bakanlar, masonları suçlayıp onları kamuoyunun gözünde küçük düşürmeye çalışanlar, ülkemizde Masonluk yeterince ve doğru bilinmediği için, bundan yararlanıp sözlüklere ilgisiz birtakım başka karşılıklar da sokmuşlardır.

Masonluk neden bilinmez?

Aslında bilinmez değildir. Bir zamanlar bilinmez olduğu sanılmıştır. Bu kanı, masonların kendilerine ve Masonluğa ilişkin bilgileri açıkça ortaya sermeyip, sorulduğunda yeterli bilgi vermeyişlerinden ileri gelmiştir.

Günümüzde, özellikle Batı dünyasında Masonluk oldukça iyi bilinir. Her isteyenin bu konuda tüm ayrıntılarıyla bilgi edinebileceği basılı yayınlar, üstelik bir de geniş bir kaynak olan internet vardır. Buna karşın bir kişi Masonluğun ne olduğunu hâlâ bilmiyorsa, bu onun kendi kusurundan, kendi bilgi yetersizliği ya da bilgi edinmek bakımından tembelliğinden ileri gelir.

Türkiye'nin de içinde bulunduğu bazı ülkelerde ise, kitap ve internet dahil olmak üzere bu konudaki yayınların çoğu, Masonluğa karşı olumsuz ön yargılarla, masonlara yöneltilmiş çeşitli suçlamalarla doludur. Bunların amacı Masonluğu doğru olarak tanıtmak değil, yıpratmaktır; masonları kötülemek hatta becerebilirlerse kamuoyunda Masonluğa karşı âdeta nefret beslenmesini sağlamaktır. Bu amaçla, bir yandan Masonluğun içinde perde arkasında birtakım önemli şeylerin gizlenmekte olduğunu ileri sürerken, diğer yandan da kendilerinin gizli olan bu şeyleri bulmuş olup açığa vurduklarını belirterek böbürlenirler.

Bu durum geçmişte Batı ülkelerinde de yaşanmıştır ve günümüzde de yer yer yaşanmaktadır. Ancak o ülkelerde Masonluğu nesnel olarak inceleyip, kendi gerçekliği içinde kamuoyuna sunan yayın da çoktur. Araştırmacılar, bilimsel yöntemle hazırlanmış yayınları inceleyebilir ve neyin doğru neyin yalan, yanlış ya da uydurmaca olduğunu belirleyecek bilgileri kolayca edinebilir. Gerçekten öğrenmek isteyen, buna zaman ayırıp incelemede bulunmayı hedefleyen bir kişi için Masonluk hiç de bilinmez değildir.

Masonlar neden Masonluğu anlatmaz?

Anlatmaz değillerdir ama anlatanlar azdır. Masonluk, öncelikle bireysel gelişmeyi hedef alan bir kurumdur. Masonlar, bu toplulukta düşünsel birikim edinip, dış ortamdaki eylemleriyle de yararlı işler yapmayı öngörürler. Ancak propaganda ve reklam yapmaktan kaçınırlar. Masonlukta kazanılan düşünce zenginliğini, dışarıdaki bir kişinin anlaması da olay değildir.

Bu nedenle masonlar önceleri Masonluğu anlatmayı gereksiz bulmuş, sonra gerek kendilerinin gerekse üyesi oldukları bu kurumun yanlış yada kötü tanıtılması olgusuyla karşılaşınca, anlatmanın daha iyi olacağını kavramış fakat bunu yapmak için de hayli geç kalmışlardır.

Masonların Masonluğu anlatmakta sessiz kalışı doğru mu?

Masonluk ile bağlantılı olmak üzere ortaya çok yanlış ve kötüleyici iddialar atılmıştır. Buna karşılık masonlar, içinde bulundukları ortamda kendilerini koruyabilmek için Masonluğu anlatmaktan kaçınmıştır. Bununla birlikte, düşünce özgürlüğü ortamının yaygınlaşmasına bağlı olarak, özellikle Batı ülkelerinde masonlar, çeşitli yollarla Masonluğu anlatmaya girişmiştir. Kitaplar, konferanslar, halka açık oturumlar hatta medya yoluyla yapılan çalışmalar görülebilmektedir. Günümüzde buna interneti de ekleyebiliriz.

Ancak bir masonun tutumunun böyle oluşunun nedeni, yalnızca kendisini ve üyesi olduğu kurumu koruma kaygısı değildir. Kimi masonlar bu bağlamda doğruları anlatmanın, anlatanın kusuru ya da dinleyenin anlayabilmesinin yetersizliği nedeniyle yanlış sonuçlara yol açacağını ve bundan ötürü sakıncalı olduğunu sanır. Kimileri mason olduğu halde Masonluk hakkında yeterince bilgisi olmadığı için karşılaşabileceği olası sorulardan çekinir.

Eskiden masonlar, gerçeğin bir gün mutlaka ortaya çıkacağına, yanlış kanıların kendiliğinden giderileceğine inanıyordu. Birçok Batı ülkesindeki masonlar, bunun böyle olmadığını, hiçbir şey yapmaksızın bu gelişimin sağlanamayacağını kavradı; toplumlarını aydınlatmaya giriştiler. Nitekim günümüzde Türkiye'deki masonlardan beklenen de budur.

Fakat bir mason Masonluğu anlatmak istemiyorsa, zorlanamaz. Bu onun kendi bileceği bir iştir ve bundan ötürü kusurlu sayılamaz. Üstelik Masonluğun bilinmezliğini bir yana bırakın, "kötü bir şey" olarak tanındığı bir ortamda doğruları anlatmanın da hiçbir yararı olmaz. Kaldı ki bir mason, böyle bir ortamda kendisini açığa vurmak istemeyebilir. Ötesi, Masonluğu anlatılması gerektiği gibi anlatamayacaksa ya da bu bağlamda kuşkusu varsa, bir diğer deyişle bilgi ve anlatım bakımından kendine güvenemiyorsa, sessiz kalması çok daha doğrudur.

Ancak bu soru mason olarak kişileri değil de, kurum olarak mason örgütlerini hedef alıyorsa; o zaman günümüzün koşulları altında her mason örgütünün, bulunduğu çevrede Masonluğu topluma doğru dürüst anlatmak, toplumu bilgilendirmek üzere belli bir program çerçevesinde çalışmalarda bulunması gerektiği söylenebilir.

Nitekim günümüzde Batı ülkelerinde olduğu gibi Türkiye'deki mason kuruluşlarının bu bakımdan gösterdiği etkinlikler vardır. Bunlar kimilerince yetersiz görülebilir ama hiç olmazsa Masonluk ile bağlantılı sessizlik giderilmiştir.

Masonluk bir çıkar kurumu değil midir?

Değildir. Hiçbir zaman ve hiçbir yerde olmamıştır.

Masonluğun bir çıkar kurumu olduğunu ileri sürenler, bilir bilmez şekilde masonlara karşı çıkan ve kötülemeye çalışanlardır.

Ancak, herhangi bir ön yargısı olmaksızın Masonluğu bir çıkar kurumu sananlar da yok değildir. Bu kişiler, kendilerini başkalarının deyişine kaptırmış, işin doğrusunu araştırıp öğrenme zahmetine katlanmamışlardır.

Böyle bir kanı, belki de masonların kendi aralarındaki dayanışmadan ileri gelir. Evet, doğru, Masonlukta dayanışmaya çok önem ve değer verilir. Fakat her nedense bir yerde "dayanışma" sözü geçtiğinde, hemen maddi çıkarlar akla gelir. Oysa maddi olmayan dayanışma da vardır; bir ailenin bireyleri hatta arkadaşlar arasındaki dayanışma gibi… Anadolu kırsalında gerektiğinde uygulanan "imece" bu topraklara özgü dayanışmanın evrensel ölçekte en güzel örneğini verir. Üstelik Masonuktan çok daha güçlü ve etkili dayanışma kurumları da vardır.

Masonluk, hiç kimseye bireysel bir yararlanma, bir maddi çıkar sağlamaz. Ancak şunu da belirtmeli: Bu bakımdan Masonluğu kötüye kullanmış olanlar da yok değildir. Masonluğu iyi anlayamamış ve doğru değerlendirememiş kimi masonların, bu kurumun kaçınılmaz bir öğesi olan dayanışmayı bireysel çıkarları için kullanmaya kalkışmış olması, gerçekten "mason" olamadıklarının, bir mason derneğinin üyesi olarak kalıp, Masonlukta öngörülen bilgece tutumu edinmeye yönelemediklerinin göstergesidir.

Masonlukta sağlanan tek çıkar; düşünsel ufukların açılması, paylaşımda bulunulması, bireysel olgunlaşma ve gelişim yolunda kazanımlar elde edilmesi, aynı yolun yolcuları olan mason kardeşler edinilmesidir.

Masonluk uluslararası bir örgüt müdür?

Masonluk zaten tek bir örgüt değildir ki "uluslararası bir örgüt" olsun!... Burada terim kullanımında yanlışlık var.

Masonluğun amaçları ve ilkeleri evrenseldir. Fakat bu durum mason derneklerinin ulusal (milli) birer kuruluş olmalarını engellemez. Her mason örgütü, kendi bulunduğu ülkede, o ülkenin yasalarına uyarak kurulmuştur ve tümüyle bağımsız olarak çalışır. Bunun pek az istisnası vardır. Mason örgütleri tüm insanların barış ve mutluluğunu bir erek olarak benimser. Ancak buna giden yoldaki çalışmalarını, yasal ve bağımsız, ulusal kuruluşlar olarak kendi yöntemleri uyarınca sürdürürler.

Uluslararası mason örgütleri var mıdır?

Tarihte, dünyada uluslararası nitelik taşıyan mason örgütleri kurulmuştur. Günümüzde de vardır. Bunlar hiçbir zaman dünya çapında Masonluğun tümünü temsil eden bir otorite olmamış, böyle bir eğilim gütmemişlerdir.

Uluslararası nitelikli mason örgütleri, ayrı ayrı ülkelerde çalışan ulusal mason örgütlerinin oluşturduğu iletişim ve dayanışma birlikleridir. Dünya Kızılhaç ya da Kızılay örgütlerinin ulusal Kızılhaç ya da Kızılay örgütlerine, hiçbir yaptırım gücü olmaksızın sağladığı iletişim ve dayanışma gibi…

Ancak şunu da eklemeli: Bazı mason örgütleri, sadece kendi örgütlenme tarzları açısından bir merkezi yönetim organı oluşturur, çeşitli ülkelerde bu yönetim organına bağlı kollar kurar. İşte böyle bir örgüte kendi çapında "uluslararası" denilebilir. Nitekim adının kapsamında bu terimi kullananlar vardır. Ancak bu örgütler, Masonluğun dünya çapındaki tümü bakımından çok küçük ve sadece kendi boyutları çerçevesinde sınırlı bir yer tutar. Bu nedenle onlara, örgütlenme tarzları bakımından birer "uluslararası nitelikli mason örgütü" denilebilir.

Masonlukta uluslararası bir otorite var mıdır?

Mason örgütlerinden bir bölümü, "İngiltere Birleşik Büyük Locası" adını taşıyan İngiliz mason örgütünü Masonluğun dünya çapındaki en üstün otoritesi olarak görür. Bunun nedeni, çağdaş anlamdaki Masonluğun tarihte ilk kez Londra'da örgütlenmiş olmasıdır.

Bazı mason örgütleriyse bu görüşü kesinlikle benimsemez ve hiçbir mason kuruluşunun dünya çapında bir üstün otorite niteliğini taşıyamayacağını savunur. Bu yüzden İngiltere Birleşik Büyük Locası, uluslararası nitelikli iletişime karşı çıkmasa da uluslararası nitelikli her türlü örgütlenmeye karşıdır. (Bu arada İngiltere Birleşik Büyük Locası'nın Britanya'daki tek mason örgütü olmadığını, başkalarının da bulunduğunu belirtelim.)

Avrupa odaklı yaklaşımda ise; ulusal mason örgütleri eşit düzeyde ve eşit önemde bağımsız kuruluşlardır. Bu kuruluşların birbirlerinden farklı tutum ve eğilimleri olabilir. Nitekim birbirinden farklı bu tutum ve eğilimler, aynı ülkedeki birbirlerinden ayrı mason kuruluşları arasında da vardır. Hiçbiri ötekileri kendi tutum ve eğilimlerini aynen izlemek bakımından zorlayamaz. Ancak, -daha önce belirtilmiş olduğu üzere- bir mason örgütü uluslararası bir nitelik taşıyor ve bir merkezi organ tarafından yönetiliyorsa, sadece o mason örgütü için geçerli olmak üzere onun bir uluslararası otoritesinin bulunduğu söylenebilir.

Mason örgütleri arasındaki bağlantılar nasıl kurulur?

Ortak bir evrensel amaç ve ülküde birleşen mason örgütleri, isterlerse, aralarında dostluk ilişkileri kurar. Bu ilişkileri, bulundukları ülkelerin yasaları elverirse, kendileri de yararlı bulurlarsa, gerek ikili olarak oluştururgerekse uluslararası toplantılara temsilciler göndererek sürdürürler.

Bu ilişkilerde, Masonluk ile bağlantılı bilgi ve görüş alış verişi ile düşünsel çalışmalar yapılır; ortak sorunlara çözümler aranır.

Bu tür örgütlerden bazıları evrensel niteliklidir yani örgütlenmesi dünya çapında geçerlidir. Çoğu ise coğrafi bakımdan (Avrupa, Güney Amerika gibi) bölgesel bir nitelik taşır.

Bu arada belirtilmesi gereken önemli noktalardan biri de şudur: Mason kuruluşları arasında ancak benimsedikleri ilkeler ve örgütlenme tarzlarının uyuşması durumunda ilişki kurulması söz konusu olur. (Bu konuya daha sonraki bölümlerde gireceğiz.)

Her ülkede bir mason örgütü var mıdır?

Hayır, dünya yüzünde henüz herhangi bir mason örgütünün bulunmadığı ülkeler bulunmaktadır.

Şimdi elbette *«Neden bazı ülkelerde mason örgütleri var da bazılarında yok?»* diye sorulacak…

Her mason örgütü, çalışmalarını yürütebilmek için, kaçınılmaz olarak, bulunduğu ülkede "özgürlük" ortamına gereksinme duyar. Mason örgütleri ancak insan haklarına saygının ve devlet oluşumu bakımından demokratik rejimin egemen olduğu ülkelerde yaşayabilir. Bir ülkede tarihten kalma "krallık" olgusunun sürmekte oluşu, devletin demokratik bir yapıya sahip olmasını engellemez. Fakat devlet rejiminin "totaliter" olduğu, diktaya dayandığı ya da dinsel dogmalar üzerine kurulduğu (teokratik) ülkelerde mason örgütleri yoktur. Bu bağlamda, bilinen üç istisna belirtilebilir: Küba, Marokko (Fas) ve İsrail.

Ancak bu olgu, koşulları elverişli olan her ülkede mutlaka bir mason örgütü bulunduğu anlamına gelmez. Günümüzde, tarih boyunca çeşitli etkenlerle -özellikle ekonomik ve sosyal nedenlerle- bir mason örgütü kurulmamış ya da geçmiş yıllardaki siyasal rejim (özellikle Komünizm ve Faşizm) nedeniyle Masonluğun örgütsel yapısının ortadan kaldırılmış olup henüz yeni baştan kurulma olanağı bulunamamış ülkeler de vardır. Buna karşılık bazı gelişmiş ülkeler kendilerinden uzak yerlerde mason örgütleri kurmuştur.

Masonluk çok eski bir kuruluş mudur?

Kimileri, çağımızdaki Masonluğun günümüzden altı bin yıl kadar önce doğmuş olduğunu söyler. Çünkü Masonluğun günümüzdeki ülküsü, uygarlığın bilinen en eski tarihinden beri vardır. Ancak bu ülkü, çağlar boyunca tek bir kuruluşun sinesinde değil, birbirlerinden çok farklı çeşitli kurumlarda yaşatılmıştır. Çağımızın Masonluğunda bu eski kurumların birçok öğesi ile benzerlikler kurulabilir.

Ortaçağ ve sonrasında, Masonluk, Avrupa'daki yapıcılık (bina inşaatı) mesleği ve zanaatının adıdır. O tarihlerde Avrupa'da egemen olan feodal rejim, tümünü "köle" saydığı halkın manastırlar dışında hiçbir ortamda örgütlenmesine göz açtırmamıştır.

Bin yılı aşan bu dönem boyunca, günümüzdeki anlamına yakın olarak Masonluk, ancak birtakım başka adlar taşıyan bilimsel ve/veya felsefi kurumların ya da gizemci (mistik) nitelikli ekol ve tarikatların kapsamında yaşamıştır.

Bugünün Masonluğu, o eski gizemci ekol ve tarikatların edilgin (pasif) olan ilkelerini ayıklamış, öğretilerinde yer alan dogmaları da gidermiş, bunları yapıcılık mesleği ve zanaatından kalma etkin (aktif) çalışma sistemi içinde birleştirmiş, daha sonra tümünü çağdaş ve hümanist bir dünya görüşü içinde yoğurmuştur.

Günümüzdeki Masonluğun ilk örgütlenişi, 18. yüzyıl başlarında o sıralardaki ekonomik koşullar nedeniyle tarihteki kurumsal varlığı artık son aşamalarına gelmiş bulunan bina inşaatı birliklerinin yerine geçmiş gibi gösterilerek sağlanmıştır. Böyle bir ileri sürüşün gerekçesi, o tarihte bile bir özgür halk kurumunun örgütlenmesine izin verilmemesi, göz açtırılmamasıdır. Çünkü daha önceki tarihlerde bu gibi örgütlerin, feodal ya da monarşik nitelikteki devletin başına dert açabildiği görülmüştür. Dolayısıyla, günümüzdeki anlamındaki Masonluk, ilk örgütlenişinde kendisine hazır ve çalışmalarına zaten öteden beri göz yumulmuş olan bir kurum arayıp bulmak zorunda kalmıştır. İşte bu da, ayrı seçenekler denendikten sonra dönüp dolaşıp yapıcılık meslek ve zanaatının birlikleri yani sonradan "operatif" denilen mason locaları olmuştur. Nitekim Masonluğun adı da buradan gelmedir.

Masonluk bundan sonra kendi içinde gelişim göstererek ilerlemiş, amaç ve ilkelerini belirginleştirerek evrenselleştirmiş, çalışmalarındaki öğretimi çağdaşlaştırmış, örgütsel bakımdan Fransa'dan başlayarak diğer Avrupa ülkelerine yerleşmiş, Amerika'ya uzanmış, zamanla dünyaya yayılmış, bölgesel bakımdan bu yaygınlığın pek az istisnası kalmıştır

Yapıcılık mesleği günümüzde de yok mu?

Elbette var ama 18. yüzyıl öncesinde Avrupa'daki konumu ile günümüzdeki niteliği ve uygulanma tarzı çok farklıdır.

Eskiden bu meslek ve zanaat, çıraklıktan başlayıp iş yerinde çok uzun bir süre çalışarak edinilirdi. Nitekim bu nedenle ona salt "meslek" demek yetmemekte, "zanaat" sözcüğünü de kullanmak gerekmektedir. Bu meslekte özellikle Ortaçağ sonrasında gelenekselleştirilmiş yapı tekniği yöntemlerinin hiç değiştirilmeksizin uygulandığı görülür. 17. yüzyılda bu mesleğin artık öğretim kurumlarında edinildiği, bu arada birçok yeni yapı tekniğinin uygulanmasına başlandığı bir döneme girilir. Bir de ekonomik sıkıntılar başgöstermiştir. Bu yüzden geleneksel meslek ve zanaat, yüzlerce yıllık tarihsel geçmişine karşın, kısa bir süre içinde gözden düşmüş, sonra da giderek varlığını yitirmiştir. Bunu şöyle de betimleyebiliriz: Mekteplileri alaylılara üstün çıkınca, alaylılar gözden düşmüştür.

Çağdaş Masonluk neden bu mesleğin adını almıştır?

Daha önce değinmiş olduğumuz bir noktayı bir kez daha vurgulayarak yineleyelim:

18. yüzyıl başlarında feodalitenin etkisi henüz pek ortadan kalkmamıştı. Bu devlet rejimi altında halk örgütlerinin varlığına izin verilmezdi. Bir evrensel ülkü doğrultusunda birleşerek örgütlenmek isteyenler, o tarihte Londra'daki bir ortamdan yararlandı. Önceleri, çalışmalarını doğrudan bu meslek örgütünün çatısı altında yürütmeyi düşünüyorlardı. Fakat bir süre sonra geleneksel yapıcılık mesleğinin varlığı tümüyle sona erdi; geriye aslında o meslek ve zanaatla doğrudan ilgisi olmayan, sadece bilgisel ve düşünsel çalışmalar yapan Çağdaş Masonluk kaldı.

Kimlere "mason" denir?

Masonluğun gelenekleri ve yöntemleri uyarınca kurulmuş ve çalışmalarını düzenli biçimde sürdüren mason kuruluşlarına üye olan kişilere "mason" denir. Bu kuruluşlarda yöntemince Masonluğa alınan kişiler, "aydınlanma töreni", "tekris" ya da "inisiyasyon" adlarıyla bilinen bir giriş töreninden geçer. Geleneksel uygulamaları özellikle simgeler ve özdeyişlerle yansıtılan bu törenin sonunda o kişiye "mason" unvanı verilir.

Ancak bu sadece bir unvandır ve kişinin gerçekten de "mason" olduğu anlamına gelmez. Çünkü gerçekten **"mason olmak"** bir süreç gerektirir ve Masonluğa girmiş olan kişi bunu kendi çabalarıyla zaman içinde sağlar.

Masonlar neden kötülenmiştir?

Masonluğun evrensel amaç ve ilkeleri tüm insanlığın barış ve mutluluğuna yöneliktir. Toplumların gelişiminde itici gücü oluşturan aydın düşünce, masonca çalışmalar yapılmasının gerekçesidir. Ancak yerleşik değer yargıları dahil olmak üzere, her şeyi sorgulayan özgür düşünce, toplum içindeki birçok kişi ve kurumun işine gelmez. Bu yüzden de masonları ve Masonluğu kötüleyerek alışılmış düzenleri sürdürmek eğilimindeki tutucular, çıkarlarını bu yolda görenler ve onları koruyan egemen güçler Masonluğa karşı çıkmışlardır. Bir kurum olarak Masonluğu yıpratmak ve kötü göstermek için önce masonları kötülemek en etkili, dolayısıyla en elverişli yöntem olarak benimsenmiştir.

Bir mason, başkalarına "mason" olduğunu söyleyebilir mi?

Bir mason bu kurum ile bağlantısını açıklayıp açıklamamakta özgürdür. Bu konuda bir açıklama yapıp yapmamak, her masonun kendi bileceği bir şeydir. Mason olduğunu bildiğiniz ya da kuşkulandığınız bir tanıdığınıza *«Siz mason musunuz?»* diye soracak olursanız, bunun karşılığında açıkça *«Evet!»* diye bir yanıt alamayabilirsiniz. Eğer o kişi masonsa, size de bunu söylemekte bir sakınca görmüyorsa, bu sorunuzun yanıtı bir mason derneğinin üyesi olduğunu belirten başka türlü sözlerle de verilebilir. Doğrudan *«Evet, ben masonum!»* diyen pek çıkmaz.

Bu bir kaçamak değildir; bir masonun Masonlukta öğrendiği töreye uyması, alçakgönüllü oluşunun yansımasıdır. Az önce değinmiş olduğumuz üzere; Masonluğa girmekle sadece mason unvanını almış olduğunun, aslında tam anlamıyla "mason" olmadığının belirtilişidir. Masonluğu içtenlikle benimseyen her mason, bir nitelik olarak **"mason"** sözcüğünü yüceltir, onu "gerçek mason" terimiyle özdeş tutar. Yaşam tarzını Masonluğun gereklerine uygun olarak düzenleyen hiçbir mason, kendini yeterince olgunlaşmış görüp, bir "gerçek mason" olduğu kanısına varmadıkça, kendisini açıkça "mason" olarak nitelemez. Mason töresinin gereği olarak, bu nitelendirmeyi yani kendine "mason" denilmesini başkalarına bırakır.

Yakasına mason rozeti takan kişi "mason" değil midir?

Çoğu mason yakasına mason rozeti takmaz. Kimileri bir başka rozet takar ve onu ancak masonlar anlayabilir. Kimileri de mason olmadıkları halde bir yerden bulmuş oldukları bir mason rozetini bilerek ya da bilmeden yakalarına takar. Dolayısıyla yakaya takılan bir rozet mason olmanın ölçüsü değildir; "gerçek mason" olmanın ölçüsü hiç değildir.

“Gerçek mason” ne demektir, nasıl olunur?

Masonlukta “gerçek mason” terimi, bir bakıma “yetkin insan” anlamına gelmek üzere kullanılır. Bu terimin bir diğer basit tanımı “üstün düzeyde bilgili ve erdemli bir kişi” olarak verilebilir. Bir mason ancak kendisini bu düzeyde bulursa gerçek mason olduğunu düşünebilir. Böylesine üstün nitelikli bir kişinin belirgin özelliklerinden biri de alçakgönüllü olmasıdır. Gerçekten bilgili ve erdemli kişi, kendisinin bu nitelikleri çok üst düzeyde taşıdığını düşünmeyen ve gelişme arayışını aksatmayan kişidir.

Bir kişiye “mason” unvanı, Masonluğa ilk kez girdiği gün, buna yetkili olan bir mason tarafından verilir ama hiç kimsenin ona “gerçek mason” niteliğini verme yetkisi yoktur. Çünkü bir masona böyle bir nitelik verilmez, verilemez; bu nitelik kazanılır. Bir mason, ancak zamanla, bilgilerini ve erdemlerini geliştirerek, olgunlaşarak “gerçek mason” olma yolunu tutabilir.

Hiçbir gerçek mason, bu yolun sonuna varmış bulunduğunu ileri sürmez. Çünkü onun için Masonluk; yaşam boyu bitmeyecek bir gelişme ve olgunlaşma arayışı, sonuna varılamayacak bir süreçtir. Bunu ancak başkaları onun için söyler, onun “mason” olduğunu belirtir. Bu söz, o kişi için bir yüceltilme, bir onurlandırılmadır.

Mason olan bir kişi daha sonra Masonluktan çıkabilir mi?

Masonluğa bir kez girilince bir daha çıkılamayacağı sanılır. Oysa bir mason, özgür bir insandır. Nasıl bir derneğe üye olabiliyorsa, üyelikten ayrılabilir de…

Masonluktan çıkmak iki şekilde gerçekleşebilir. Biri, kişinin kendi dileğiyle ayrılması (istifa) durumudur. Diğeri, yükümlülüklerini yerine getirmediği ya da tutum ve davranışlarının mason töresine uymayışı nedeniyle, ilgili mason kuruluşu ile ilişiğinin kesilmesi yani üyelikten çıkarılmasıdır.

Ancak “mason” niteliğini almış olan kişi, isterse bunu yaşamı boyunca korur. Hiç kimse, hiçbir kurum, hiçbir otorite hatta onu üyelikten çıkaran örgüt bile onun bu niteliğini kaldıramaz. Çünkü “mason” denilince, bu yalnızca bir unvan değil, aynı zamanda bir niteliktir. Bu bireysel nitelik, ceket yakası üzerine iliştiren bir rozet ya da rütbeyi gösteren bir apolet ile benzeştirilemez; yetkililerce verilir ama sökülüp alınamaz.

Ancak pratikte şöyle bir durumla karşılaşılır: Kendi dileğiyle Masonluktan ayrılan kişi, kendisini “mason” olarak görmeyebilir. Masonluktan çıkarılmış olan bir kişi ise, ilgili mason örgütünün ve bunu bilen başkalarının indinde “mason” sayılmayabilir.